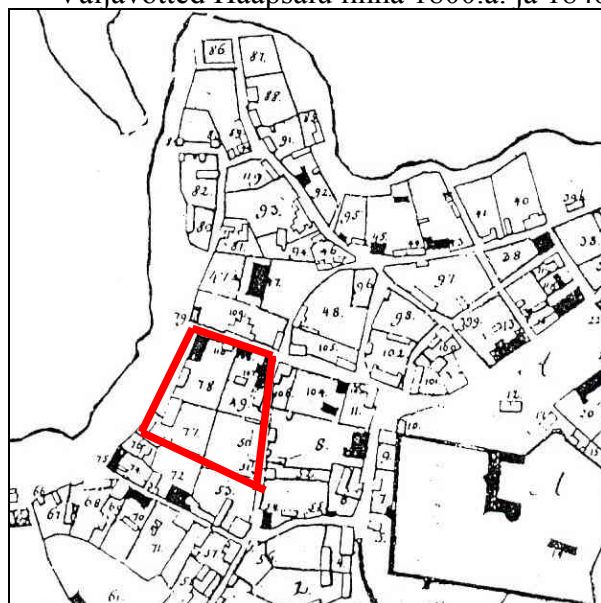

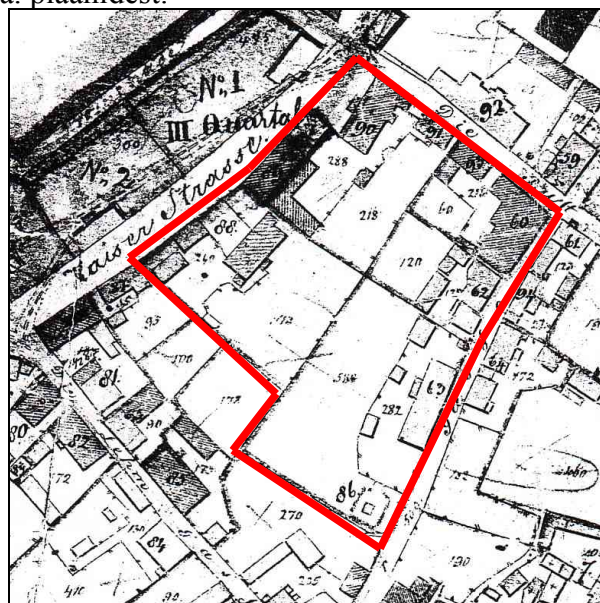
võib määratleda müüri kulgu piki Rütli tänavat. Ringmüür peaks läbima ka planeeringuala, oletatav asukoht vanade kinnistute omavahelisel piiril kvartali sees (skeem 3).

Püsihoonestus tekkis mainitud alale alles tõenäoliselt alles 17.-18. sajandil. 1800.a. ja 1848.a. linnaplaanidel on antud piirkonnas märgitud hooned (skeem 1 ja 2).

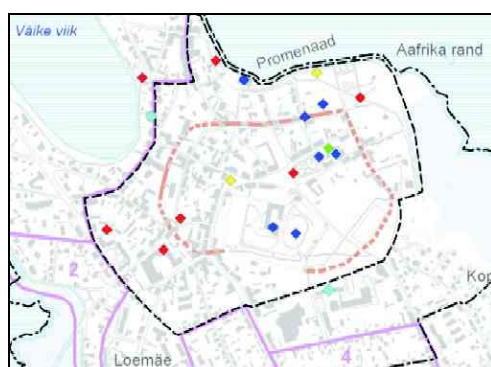
Väljavõtted Haapsalu linna 1800.a. ja 1848.a. plaanidest:

Skeem 1 – 1800.a.

Skeem 2 – 1848.a.

Skeem 3 – linnamüüri asukoht.

- Haapsalu linna piir
 - - - Haapsalu vanalinna muinsuskaitseala piir
 - - - Haapsalu vanalinna muinsuskaitseala ja raudteejaama objektide kaitsevoondi piir
 - Vöänd. kus asus Haapsalu linnamüür
 - Haapsalu miljoonaartuslike alade piir
 - Ettepanek võtta mälestisena riikliku kaitse alla
- Riikliku kaitse all olevad kultuurimälestised
- Ajaloomälestis
 - Arheoloogiamälestis
 - Arhitektuurimälestis
 - Kunstimälestis

Ajaloolise aida ehitusaeg on seostatav sadamate rajamisega Tagalahe äärde, ligikaudu samal ajal Haapsalule iseloomulike radiaalsete merd keskusega (turuplats, linnus) ühendavate tänavate tekkimisega. Suur-Lossi 14 endine aidahoone säilis muutumatuna aastani 1925, mil seases hoone ümberehitusega kinoks lisati kirdepoolsesse otsa trepikoda. Suuremad muudatused toimusid 1940. aastatel. 1950. aastatel lisandus endisele aidahoonele ca 4x suurem juurdeehitus. 1990. aastatel muudeti aidaosa diskoteegiks ja kinosaaali osa squashisaaliks. Hoone ei kuulu ahitektuurimälestiste nimekirja. Hoone remondiks on Renter arhitektuuribüroo poolt 2006.a. märtsis koostatud muinsuskaitse eritingimused (Lisa 2).

Suur-Lossi 16 krundi kohta on andmeid aastast 1742 – puumajad. 1756 ehitati krundile vene kirik. 1780.a. ehitati krundile kivist elumaja, mis on praegugi säilinud. 1925.a. Oli krundil üks ühekordne kivimaja, kaks puust suvemaja ja hoovipealsed segaehitused. 1937.a. ostis kinnistu kaitseliit.

Ehte 9 krunt jääb ringmüüri sisse. Esimesed andmed kinnistu kohta pärinevad 17. saj. lõpust. Puidust hoonestus võis maha põleda 1688. a. suurtulekahjus. 1800. a. kaardil on näha